

กฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน นัดจำและเบี้ยปรับ

งานนิติการ ฝ่ายอำนวยการ สำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลบึงโขงหลง เลขที่ 1 หมู่ 11 ตำบลบึงโขงหลง
อำเภอบึงโขงหลง จังหวัด บึงกาฬ 38220 042-416168
<https://www.tesbanbkl.go.th/index/>

มัดจำและเบี้ยปรับ

มัดจำ คือ สิ่งที่ได้ให้ไว้เมื่อเข้าทำสัญญา ซึ่งเมื่อได้ให้มัดจำไว้แล้วก็พื้นฐานว่าได้ทำสัญญาขึ้นแล้วและเป็นประกันการที่จะปฏิบัติตามสัญญานั้น (ป.พ.พ.มาตรา 377)

ดังนั้น สิ่งใดหากได้ให้ไว้เมื่อเข้าทำสัญญาย่อมเป็นมัดจำ แต่หากให้ในวันอื่นหรือหลังจากเข้าทำสัญญา

แม้จะกำหนดให้เรียกว่ามัดจำ ก็ไม่ใช่มัดจำตามกฎหมาย มัดจำ จะเป็นเงิน หรือทรัพย์สินอื่นก็ได้ เช่น เป็นเช็คก็ได้ เป็นสัญญากู้ยืมก็ได้ เป็นต้น

มัดจำ หากต้องรับ และหากมีจำนวนสูงเกินส่วนศาลมีอำนาจลดลงเป็นจำนวนที่สมควรได้ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมฯ มาตรา 7

เบี้ยปรับ คือ การตกลงค่าเสียหายล่วงหน้ากรณีที่ถูกหนี้ยึดผิดหรือผิดสัญญา ซึ่งการกำหนดเบี้ยปรับจะอยู่ในรูปแบบใดก็ได้ เช่น เป็นเงินค่าปรับ, เป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินอื่นๆ ก็ได้

ประเภทของเบี้ยปรับ

เบี้ยปรับสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เบี้ยปรับที่กำหนดเป็นเงิน

เบี้ยปรับที่กำหนดเป็นเงิน คู่สัญญาต้องตกลงจำนวนเงินหรือวิธีการคำนวณเบี้ยปรับไว้ให้ชัดเจน โดยเบี้ยปรับที่กำหนดเป็นเงินดังกล่าว คู่สัญญาไม่จำเป็นต้องส่งมอบกันไว้ในขณะทำสัญญา เพียงมีข้อตกลงว่าจะมีการให้เบี้ยปรับก็พอ ต่างจากเงินมัดจำที่คู่สัญญาต้องส่งมอบกันตั้งแต่ขณะทำสัญญาเท่านั้น

2. เบี้ยปรับที่กำหนดเป็นการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น

เบี้ยปรับประเภทนี้ ได้แก่ เบี้ยปรับที่กำหนดให้เป็นการกระทำ การดเว้นการกระทำ หรือการส่งมอบทรัพย์สิน เช่น สัญญาจ้างที่ระบุว่าเมื่อผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาแล้ว งานที่ผู้รับจ้างได้ทำขึ้นทั้งหมด ผู้รับจ้างยอมให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ว่าจ้าง ข้อตกลงดังกล่าวถือเป็นกรณีที่ผู้รับจ้างให้สัญญาว่าจะทำการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นซึ่งไม่ใช่เงิน เป็นเบี้ยปรับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 382

1 พฤศจิกายน 2565

ลักษณะของเบี้ยปรับ สามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. เบี้ยปรับ คือ ข้อตกลงเรื่องหนึ่งในสัญญา ซึ่งข้อตกลงเรื่องเบี้ยปรับกฎหมายไม่ได้บังคับว่าคู่สัญญาต้องตกลงกันไว้ ดังนั้นในการทำสัญญาใด ๆ ก็ตาม คู่สัญญาจะตกลงเรื่องเบี้ยปรับกันหรือไม่ก็ได้
2. ข้อตกลงเรื่องเบี้ยปรับถือเป็นสัญญาอุปกรณ์ (สัญญารอง) ความสมบูรณ์ของข้อตกลงเรื่องเบี้ยปรับจึงขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของสัญญาประธาน (สัญญาหลัก) ที่ทำ หากสัญญาประธานไม่สมบูรณ์ด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง เบี้ยปรับซึ่งเป็นสัญญาอุปกรณ์ย่อมสิ้นผลไปด้วย
3. ข้อตกลงเรื่องเบี้ยปรับ คู่สัญญาจะตกลงกันในขณะที่ทำสัญญาหรือภายหลังทำสัญญาก็ได้ ต่างจากมัดจำที่คู่สัญญาต้องตกลงกันขณะทำสัญญาเท่านั้น
4. เบี้ยปรับจะส่งมอบให้ไว้แก่กันในขณะที่ทำสัญญาหรือไม่ก็ได้
5. เบี้ยปรับต้องเป็นกรณีที่ถูกหนี้ยึดตกลงจะชำระค่าเสียหายเมื่อผิดสัญญาเท่านั้น หากปรากฏว่าลูกหนี้ยึดไม่เคยแสดงออกชัดแจ้งหรือโดยปริยายว่าจะชำระเบี้ยปรับเมื่อผิดสัญญา ย่อมไม่ใช่เบี้ยปรับ
6. เมื่อข้อตกลงใดเข้าลักษณะเป็นเบี้ยปรับแล้ว แม้คู่สัญญาจะเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น เช่น ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าเสียหาย ก็ต้องถือเป็นเบี้ยปรับ และต้องบังคับตามบทบัญญัติของเบี้ยปรับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 379 ถึงมาตรา 38